

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Martina Lachmanna a soudců Jana Ferneckého a Martina Bobáka ve věci

žalobců:

a) městys Budišov

sídlem Budišov 360, 675 03 Budišov

b) obec Hodov

sídlem Hodov 54, 675 04 Hodov

c) obec Nárameč

sídlem Nárameč 7, 675 03 Nárameč

d) obec Oslavička

sídlem Oslavička 39, 675 05 Rudíkov

e) obec Osové

sídlem Osové 14, 594 01 Velké Meziříčí

f) obec Rudíkov

sídlem Rudíkov 318, 675 05 Rudíkov

všichni zastoupeni advokátem Mgr. Pavlem Douchou

sídlem Ovocný trh 1096/8, 110 00 Praha 1

proti

žalovanému:

Ministerstvo životního prostředí

sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

za účasti:

Správa úložišť radioaktivních odpadů

sídlem Dlážděná 6, 110 00 Praha 1

zastoupena advokátem Mgr. et Mgr. Janem Kořánem

sídlem Opletalova 55, 110 00 Praha 1

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

o žalobě proti rozhodnutí ministra životního prostředí ze dne 20. 5. 2025,
č. j. MZP/2025/290/384

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Úvod a vymezení věci

1. Soud se v tomto rozsudku opětovně zabývá problematikou stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry za účelem zjištění vhodných podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva. Nynější žalobci jsou obcemi, jejichž území se nachází v tzv. lokalitě Horka. Ta je společně s lokalitami Březový potok, Hrádek a Janoch jednou ze čtyř lokalit vybraných pro stavbu budoucího hlubinného úložiště (jedná se o užší výběr z původně 9 lokalit; cílem je vybrat jednu finální a jednu náhradní lokalitu).
2. Žalobami obcí z lokalit Hrádek a Janoch se již zdejší soud v nedávné době na podkladě v mnohém obdobných námitek zabýval. Nyní nemá důvod se od jejich závěrů, stejně jako východisek starší judikatury Nejvyššího správního soudu (NSS), odchýlit. Vycházel tedy především z toho, že žalovaný nemusel při poměřování dotčených veřejných zájmů zohlednit i možný konečný účel geologického průzkumu, tj. vlastní realizaci hlubinného úložiště.
3. K rekapitulaci věci soud především zdůrazňuje, že osoba zúčastněná na řízení (dále jen žadatelka, popř. SÚRAO) podala žádost o stanovení průzkumného území. Této žádosti vyhověl žalovaný (samostatně jako ministerstvo) rozhodnutím z 17. 10. 2024, č. j. MZP/2023/560/381, a stanovil *průzkumné území Horka pro zvláštní zásahy do zemské kůry pro zajištění vhodných geologických, strukturních, hydrogeologických, geomechanických a geochemických podmínek pro možnost vybudování podzemního úložiště vyhořelého jaderného paliva a ostatních radioaktivních odpadů na dobu do 31. 12. 2032* (PÚ Horka).
4. Žalobci společně s dalšími obcemi v lokalitě podali proti tomuto rozhodnutí rozklad, jenž ministr životního prostředí (samostatně jako ministr; společně s ministerstvem dále jako žalovaný) v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí žalovaného potvrdil (napadené rozhodnutí). Odmítl, že by podaná žádost byla nepřípustná. Zejména pak zdůraznil, že geologický průzkum má pouze ověřit vhodnost lokality a že není předem jisté, zda bude úložiště v dané lokalitě vůbec realizováno. S odkazem na judikaturu NSS uvedl, že v této fázi nelze požadovat vážení veřejných zájmů vztahujících se až k samotné výstavbě úložiště. Ministerstvo se proto správně zabývalo jen těmi námitkami, které souvisejí s průzkumnými pracemi jako takovými. Otázky alternativního řešení (úložiště v zahraničí, jiná lokalita, jiné technologie) s předmětem řízení nesouvisí, žalovaný neřeší umístění úložiště či státní strategii nakládání s radioaktivními odpady. Ministr ovšem připomněl závazky vyplývající z evropského práva, podle nichž nese stát primární odpovědnost za vlastní odpad.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

5. K problematice ochrany vod podotkl, že námitky převážně směřují k samotné výstavbě úložiště, nikoli k průzkumným pracím. Připomněl, že zjištění hydrogeologických poměrů je právě cílem průzkumu a že bez prvotních geologických informací nelze hodnotit hypotetický budoucí vliv stavby. Riziko ohrožení podzemních vod vlastním průzkumem označil na základě podkladů za minimální. Dále zdůraznil, že povolení průzkumného území neznamena povolení zásahů do chráněných prvků přírody; pro každý konkrétní zásah bude nutné získat samostatné povolení příslušných orgánů ochrany přírody. Podmínka č. 4 rozhodnutí je podle ministra formulována vědomě obecně jako vodítko pro projekt geologických prací. Umístění vrtů v území se zvláštním režimem nelze plošně vyloučit, ale každý zásah bude posuzován individuálně. K otázce dopadů na vlastnická práva a rozvoj území obcí ministr uvedl, že možná „stigmatizace území“ není důsledkem aktuálního stanovení PÚ Horka, protože nad umístěním úložiště v lokalitě se uvažuje již dlouhodobě a veřejně. Stanovení průzkumného území naopak může vést i k jejímu budoucímu vyřazení.

II. Obsah žaloby

6. Žalobci se bránili podáním společné žaloby, v níž se závěry žalovaného nesouhlasili. Podle nich správní rozhodnutí zasahují do jejich ústavně zaručeného práva na samosprávu a na udržitelný rozvoj území. Navrhli, aby soud rozhodnutí obou stupňů zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Vznegli celkem 4 žalobní body:
7. Žalobci především (A.) namítali, že správní orgány měly zohlednit konečný účel stanovení průzkumného území, kterým je budoucí výstavba hlubinného úložiště radioaktivního odpadu. Vzhledem k pokročilé fázi výběru lokality (počet posuzovaných lokalit byl již zúžen a pravděpodobnost pokračování procesu je tedy vysoká) bylo nutné již ve stadiu stanovení průzkumného území poměřovat veřejný zájem na dalším průzkumu a případné výstavbě úložiště s jinými kolidujícími veřejnými zájmy. Popřípadě náležitě zohlednit možnost ukládání radioaktivního odpadu v zahraničí. S ohledem na pokročilou fázi projektu odmítli další relevanci dřívějších rozhodnutí NSS, na něž odkázal žalovaný; rozhodnutí NSS nadto považují za problematická – zdejší soud by se měl od jejich závěrů odchýlit.
8. Žalobci dále (B.) namítají, že správní orgány nedostatečně posoudily kolidující veřejné zájmy, zejména na úseku ochrany vod, přírody a krajiny, krajinného rázu, vlastnického práva a udržitelného rozvoje dotčených obcí. Žalobci popsali význam a citlivost území, včetně výskytu vodních zdrojů, přírodního parku, prvků územního systému ekologické stability (ÚSES) a chráněných druhů. Tvrdí, že žalovaný žádný z těchto zájmů neindividualizoval ani nepoměřil s deklarovaným zájmem na umístění hlubinného úložiště; zčásti tyto námitky vztáhli již k provádění geologického průzkumu.
9. Dalším okruhem námitek (C.) je poukaz na nemožnost obrany proti projektu geologických prací. Podle žalobců projekt zásadně určí rozsah a míru zásahu do území, avšak není zveřejňován souběžně s rozhodnutím a není proti němu k dispozici žádný procesní prostředek. Projekt měl být předložen již v rámci nynějšího řízení, aby bylo možno účinně hájit práva dotčených obcí.
10. Konečně žalobci rovněž namítají (D.), že žalovaný postupoval podle nesprávné právní úpravy, tj. zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích a o Českém geologickém úřadu (geologický zákon), a zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon). Podle žalobců měl být případně aplikován zvláštní zákon o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm (zákon č. 53/2024 Sb.) předpokládaný v § 108 odst. 4 zákona č.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

263/2016 Sb., atomový zákon, jenž v době podání žádosti ještě nebyl účinný. Žádost SÚRAO proto nebyla přípustná.

III. Vyjádření žalovaného a žadatelky

11. Žalovaný ve svém vyjádření z 22. 8. 2025 navrhl zamítnutí žaloby. Žalobní námitky byly dle něj uplatněny předčasně, resp. mimo rámec řízení o stanovení průzkumného území, případně byly vypořádány v napadeném či prvostupňovém rozhodnutí. Obdobně argumentovala i žadatelka ve svém vyjádření k věci z 23. 9. 2025.
12. K žalobnímu bodu A. žalovaný zdůraznil, že stanovení průzkumného území slouží výhradně k ověření geologických a souvisejících parametrů lokality, tedy k posouzení, zda je vůbec způsobilá postoupit v procesu výběru (s ohledem na význam záměru je nutné provést důkladný průzkum). Stále se přitom i po snížení počtu lokalit jedná o fázi výběru, nikoli povolování výstavby hlubinného úložiště; stále se proto uplatní i dřívější judikatura NSS vztahující se k přípravě hlubinného úložiště, nikoli judikatura vztahující se k průzkumu budoucího ložiska nerostů. Poměrování veřejných zájmů vážících se k případné budoucí výstavbě by bylo v této fázi předčasné, neboť samotný výsledek průzkumu může kteroukoli z lokalit z procesu zcela vyloučit. Proto se žalovaný zabýval jen námitkami, které mají vztah k průzkumným pracím, nikoli k hypotetickému využití území. Žadatelka mj. zdůraznila, že právní úprava stanoví, aby se při stanovení průzkumného území postupovalo obdobně, nikoliv mechanicky, jako při ložiskovém průzkumu, a jen přiměřeně se užil režim § 4a odst. 6 geologického zákona. Rozebrala judikaturu NSS a též význam hlubinného úložiště, vč. unijních předpisů.
13. Na výše uvedenou argumentaci žalovaný navázal i ohledně bodu B., neboť žalobci dle něj vycházejí z nesprávného předpokladu, že v řízení dochází k poměrování veřejného zájmu na výstavbě úložiště s jinými zájmy. Jediným relevantním referenčním zájmem v této fázi je zájem na provedení geologického a hydrologického průzkumu, nikoli zájem na výstavbě úložiště. Předmětem posouzení tak bylo pouze to, zda zamýšlené průzkumné práce jsou slučitelné s dotčenými veřejnými zájmy. Žalovaný odkázal na prvostupňové rozhodnutí, v němž se zabýval vlivem na vodní zdroje, přírodu, krajinný ráz i na vlastnická práva. Rovněž dle žadatelky žalobci zaměňují předmět řízení, neboť průzkumné území nemá hodnotit výstavbu úložiště. Dále rozvedla, že vodní zdroje nejsou překážkou stanovení průzkumného území; případné střety zájmů se zjišťují až v rámci projektování. Bez vyřešení střetů nelze práce vůbec provádět (§ 14 a § 22 geologického zákona). Průzkumné území samo o sobě neumožňuje zásahy do přírody a krajiny, ty jsou vždy vázány na souhlasy orgánů ochrany přírody. To platí i pro zachování krajinného rázu, vč. přírodního parku Třebíčsko. Jeho právní režim nutně vyžaduje souhlas orgánů ochrany přírody. Konečně tvrzení o propadu cen nemovitostí a o omezení rozvoje obcí označila žadatelka za obecná a nedoložená. Připomněla, že obdobné situace nastávají u jiných veřejně prospěšných staveb a nemohou samy o sobě být důvodem pro neprovedení průzkumu. Obcím je poskytována kompenzace formou příspěvků z jaderného účtu již od okamžiku stanovení průzkumného území (§ 117 atomového zákona).
14. K námitce nemožnosti obrany proti projektu geologických prací (bod C.) žalovaný zopakoval, že právní úprava nepředpokládá předkládání projektu geologických prací spolu s žádostí, protože projekt může vzniknout až po stanovení průzkumného území, které určuje jeho hranice i podmínky. V průběhu řízení však byly doplněny alespoň parametry

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

plánovaných prací. Dále žalovaný zdůraznil, že samotné stanovení průzkumného území neoprávnjuje k provádění zásahů, které by vyžadovaly rozhodnutí orgánů ochrany přírody; tyto zásahy budou posuzovány v navazujících řízeních. V nich mohou být žalobci jako dotčené obce účastníky a mohou uplatnit své námitky. Žadatelka k tomuto žalobnímu bodu shodně podotkla, že to, že se projekt vypracovává až po stanovení průzkumného území, plyne přímo z právní úpravy; tento postup nelze změnit. Dodala, že samotné stanovení průzkumného území neumožňuje vstupovat na cizí pozemky bez souhlasu vlastníka. Veškeré střety zájmů musí být vyřešeny ještě před započítím prací a jejich vypořádání je součástí projektu. Rozhodnutí o stanovení PÚ Horka přitom nad rámec zákona ukládá žadatelce povinnost předat projekt geologických prací dotčeným obcím ihned po jeho schválení.

15. Pokud jde o namítané užití nesprávné právní úpravy (bod D.), žalovaný popsal, že právní rámec pro stanovení průzkumného území byl dán geologickým zákonem, na který odkazuje § 34 horního zákona. Ten umožňuje stanovit průzkumné území i pro zvláštní zásahy do zemské kůry. Později přijatý zákon č. 53/2024 Sb. tuto konstrukci potvrzuje, neboť přechodná ustanovení výslovně stanoví dokončení již probíhajících řízení podle dosavadních předpisů. Žalovaný proto považoval žádost za přípustnou a postupoval podle právní úpravy účinné v rozhodné době. Rovněž žadatelka nesouhlasila s tím, že by její žádost byla nepřipustná. Ustanovení § 108 odst. 4 atomového zákona neobsahovalo normativní odkaz, který by použití geologického zákona vylučoval. Nový zákon č. 53/2024 Sb. se dle jeho vlastních přechodných ustanovení na probíhající řízení nepoužije. I kdyby se použil, průběh řízení by nebyl pro žalobce příznivější.
16. V doplnění vyjádření z 20. 1. 2026 žadatelka upozornila na dva nedávné rozsudky zdejšího soudu, jež se zabývaly dalšími lokalitami a jež obdobné námitky vyhodnotily jako nedůvodné. Žalobci v reakci z 9. 2. 2026 připomněli starší rozsudek zdejšího soudu z 27. 2. 2018, č. j. 6 A 132/2015 - 83, ve věci dřívějšího rozhodnutí o stanovení PÚ Horka. Ten přitom tehdejší rozhodnutí ministra zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení právě proto, že správní orgány při posuzování veřejných zájmů nezohlednily následné využití území. Opakovaně poukázal na problematičnost pozdějších rozsudků NSS. Žadatelka pak v duplice z 12. 3. 2026 tvrdí, že proti staršímu rozsudku zdejšího soudu sice nebyla podána kasační stížnost, nicméně jeho závěry byly již opakovaně a konzistentně překonány judikaturou NSS.
17. Soud dodává, že ve smyslu § 34 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.) vyrozuměl i další dotčené obce, jež práva osoby zúčastněné na řízení neuplatnily. Cestou zveřejnění na úřední desce soudu vyrozuměl i další případné osoby zúčastněné na řízení.

IV. Posouzení žaloby

18. Žaloba je včasná, podaly ji osoby k tomu oprávněné. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
19. Soud ve věci nařídil jednání na den 30. 3. 2026. Účastníci i žadatelka především setrvali na svých dřívějších podáních. Žalobci zdůraznili, že i rozhodnutí o stanovení průzkumného území má velký význam, ovlivní rozvoj obcí a život v nich. Proto je namístě zohlednit již teď i konečný účel stanovení průzkumného území a náležitě zvážit jednotlivé veřejné zájmy. Stát ovšem žalobce nebere jako partnery, celý postup naopak připomíná „salámovou metodu“. To platí i pro projekt geologických prací, u něhož se bez opory v právu navozuje

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

dojem, že musí vždy navazovat až na stanovení průzkumného území. Žadatelka pak především zdůraznila opakovaně vyslovované judikатурní závěry a poukázala na nutnost splnit další navazující procesy.

20. Dokazování soud neprováděl. Správním spisem, tj. včetně všech listin v něm založených, se nedokazuje. Soud z něj vychází. Žalobkyně původně vznesla důkazní návrhy i nad rámec správního spisu, při jednání na nich již nadále netrvala. Pro úplnost soud při jednání dále doplnil, že stranami předkládaná rozhodnutí správních soudů nepovažoval za důkazní návrhy, neboť těmi se, jde-li o právní závěry, v souladu se zásadou „soud zná právo“ nedokazuje.

IV.A Zohlednění konečného účelu stanovení průzkumného území

21. Soud již výše předestřel, že se obdobným případům v nedávné době věnoval, a to konkrétně v rozsudcích z 17. 12. 2025, č. j. 3 A 67/2025 - 120 (lokalita Hrádek), a z 18. 12. 2025, č. j. 10 A 59/2025 - 105 (lokalita Janoch). Co do podstaty žalobní argumentace se třetí i desátý senát zabývaly obdobnými námitkami jako v nynější věci, přičemž i nyní rozhodující senát se s jejich základními východisky ztotožnil. V dalším odůvodnění z nich proto bude vycházet.
22. Oba rozsudky se ostatně opírají o předcházející judikaturu NSS rovněž řešící problematiku stanovení průzkumného území za účelem prověření podmínek pro případnou stavbu hlubinného úložiště. Judikatura NSS dává zcela jednoznačnou odpověď i na klíčové námitky nynějších žalobců, které zjednodušeně řečeno míří na to, že již v této fázi je nutné zohlednit případný budoucí účel stanovení průzkumného území, tj. umístění hlubinného úložiště. NSS se touto spornou otázkou podrobně zabýval v rozsudku z 8. 11. 2018, č. j. 4 As 155/2018 - 63, a na něj navazujících rozsudcích z 15. 8. 2019, č. j. 9 As 121/2018 - 47, a z 29. 5. 2020, č. j. 2 As 377/2018 - 61. NSS ve všech odkazovaných rozsudcích rozlišil míru hodnocení žádosti o stanovení průzkumného území pro případy, kdy jde o průzkum, jenž může vést k následné těžbě ložiska (o to šlo v rozsudcích 7 As 70/2009-190, 7 As 59/2009-142 a 4 As 38/2022-34, na něž poukazovali nynější žalobci), nebo případy, kdy má průzkum sloužit pouze k ověření, zda je v dané lokalitě vůbec možné její následné využití k požadovaným účelům; obzvláště tehdy, když má stanovení průzkumných území sloužit toliko k vytipování možných území, z nichž pouze na některém proběhne následné využití (o to šlo ve věcech 4 As 155/2018, 9 As 121/2018 a 2 As 377/2018). NSS v takovém případě zdůraznil, že by bylo přísné požadovat po správních orgánech, aby se zabývaly otázkou existence veřejných zájmů spjatých s využitím území, protože není ani s jistotou dáno, zda na fázi geologického průzkumu budou navazovat další procesní fáze. Výsledky tohoto průzkumu jsou pro další postup klíčové. Jak uvedl NSS ve zmiňovaném rozsudku 4 As 155/2018: „*V době rozhodování o žádosti o stanovení průzkumného území nejsou k dispozici kompletní relevantní informace umožňující posoudit, která lokalita je pro vybudování hlubinného úložiště nejvhodnější, a SÚRAO, resp. správní orgány ani nemohou být objektivně schopny předložit informace ke všem možným variantám případné konečné realizace.*“
23. Tyto závěry přitom činil NSS na podkladě stejné právní úpravy, již aplikoval žalovaný i v nynější věci. Rovněž NSS vycházel z toho, že dle § 34 odst. 1 písm. b) horního zákona je třeba stavbu hlubinného úložiště posuzovat jako jeden ze zvláštních zásahů do zemské kůry. Z jeho odstavce druhého se podává, že se na uvedené zásahy včetně vyhledávání a průzkumu *přiměřeně* použije mj. § 11 horního zákona, který se jinak vztahuje na vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů a výhradních ložisek nevyhrazených nerostů. Ten stanoví, že

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

tuto činnost lze provádět jen na průzkumném území stanoveném podle zvláštního předpisu. Tím je geologický zákon, konkrétně jeho § 22a a § 4a. Z § 22a geologického zákona plyne, že je při vyhledávání a průzkumu vhodné lokality pro zvláštní zásah do zemské kůry potřeba postupovat *obdobně*, jako by se jednalo o vyhledávání a průzkum výhradního ložiska, tj. v režimu podle § 4a geologického zákona. NSS již vyložil, že se jedná o legislativní nepřesnost, ustanovení § 4a se použije přiměřeně, nikoli obdobně. V rozsudku 9 As 121/2018 k tomu NSS podotkl, že „*vůdčím principem užití příslušných ustanovení geologického zákona je právě princip přiměřenosti. Zvláštní zásahy do zemské kůry jsou činností výrazně odlišnou od vyhledávání a průzkumu ložisek výhradních nerostů, činností relativně nově upravenou (zatímco dobývání nerostů je činností s dlouhou historií), užívají se při ní relativně nové technologie a činnost může sledovat jiné cíle z hlediska společenského i ekonomického. Je tedy pochopitelné, pokud se „pravidla hry“ dle geologického zákona pro průzkum a dobývání nerostů nepoužijí mechanicky, ale naopak jen přiměřeně na zvláštní zásahy do zemské kůry ve smyslu § 34 odst. 1 horního zákona. Tímto prizmatem je třeba také korigovat výklad § 22a odst. 1 geologického zákona a slova obdobně, které je v tomto ustanovení poněkud nevhodně užito, přičemž nevhodnost je patrná z účelu právní úpravy a výslovného znění § 34 odst. 2 horního zákona.*“

24. Pokud tedy § 4a odst. 6 geologického zákona stanoví, že ministerstvo žádost o stanovení průzkumného území zamítne mj. v případě, pokud jiný veřejný zájem převýší zájem na dalším průzkumu a následném využití výhradního ložiska, nelze tento požadavek uplatnit mechanicky, jak požadují žalobci, ale *přiměřeně*. Jinými slovy lze poměřovat dotčení jiných veřejných zájmů pouze se zájmem na provedení samotného průzkumu (nikoli i možného následného využití území).
25. Tyto závěry jsou plně přenositelné i na nynější případ. Jediným rozdílem byly odlišné lokality, jejich počet a identita účastníků řízení, potažmo osob na řízení zúčastněných. Tyto odlišnosti však nejsou právně významné. Významné je naopak to, že i v nynější věci SÚRAO žádala o průzkum, jenž má sloužit pouze k ověření, zda je realizace hlubinného úložiště v dané lokalitě vůbec možná. Lokalita Horka představuje jen jednu ze čtyř alternativ. Proto (ani po snížení počtu lokalit) není s jistotou dáno, zda na fázi geologického průzkumu budou navazovat další procesní fáze směřující k samotné výstavbě hlubinného úložiště. Není to ani vysoce pravděpodobné, neboť finální lokalitou se stane toliko jedna ze čtyř. Geologický průzkum v tomto případě slouží k tomu, aby SÚRAO získala potřebné informace o tom, zda je daná lokalita vhodná. Rozhodně to neznamená, že je v tuto chvíli vysoce pravděpodobné, že bude lokalita Horka vybrána pro realizaci záměru. V důsledku toho tak již nadále nemohou obstát závěry rozsudku 6 A 132/2015, na něž žalobci upozornili ve svém vyjádření z 9. 2. 2026, neboť byly překonány judikaturou NSS.
26. Žalobci poukazovali na údajnou problematičnost rozsudků 4 As 155/2018 a 2 As 377/2018. První z nich má být zatížen vnitřním rozporem (v důsledku záměny judikatury), což mělo být namítáno i ve vyjádření ke kasační stížnosti v případě druhé věci, v níž tuto skutečnost NSS náležitě nezohlednil. V dané věci pak měl NSS dále nepatřičně poukazovat na nutnost místní komunity „se obětovat“ ve prospěch veřejného zájmu. Soud ani této námitce nemohl přisvědčit. Krajský (městský) soud zásadně vychází z judikatury NSS, může se od ní odchýlit jen v případě, pokud vůči ní postaví dostatečně přesvědčivou konkurující argumentaci. V projednávané věci pro to není žádný důvod, a to jednak proto, že se zdejší soud se závěry NSS ztotožňuje, a jednak proto, že o žádné vnitřní rozpornosti rozsudku 4 As 155/2018 nemůže být řeč. NSS v něm rozlišil skutkové okolnosti řešené ve věci 7 As 59/2009 (potažmo

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

7 As 70/2009) na straně jedné a případy geologického průzkumu pro účely hledání vhodné lokality k umístění hlubinného úložiště na straně druhé. S rozsudkem 7 As 59/2009 nijak nepolemizoval, pouze uvedl, že se týká jiného skutkového stavu.

27. Je pravdou, že ve věci 4 As 155/2018 zamítl kasační stížnost proti rozsudku zdejšího soudu, jenž se naopak o rozsudek 7 As 59/2009 opíral při zamítnutí žaloby proti stanovení průzkumného území (ve svém závěru, že správní orgán může, ale nemusí již při stanovení průzkumného území zohlednit i veřejné zájmy související s konečným využitím území), nicméně to může svědčit nanejvýš o nevhodné argumentaci zdejšího soudu, nikoli NSS. Ten jasně obě situace odlišil. Na jeho závěry pak navázaly ještě další dva senáty NSS, nelze je proto ani považovat za jakkoli ojedinělé. Je tomu právě naopak, všechna tři rozhodnutí NSS vyznívají zcela jednoznačně a v konečném důsledku tvoří již ustálenou judikaturu. Žalobci dále, a to i ve vyjádření z 9. 2. 2026, poukázali na dle nich excesivní poznámky NSS v právě uvedené věci. Sami však připouští, že byly činěny *obiter dictum*. Rozhodovací důvody NSS na těchto poznámkách tedy nestály. Nehledě na to, že na nich soud neshledává nic excesivního a zcela se s nimi ztotožňuje, zejména pak se závěrem, že „(p)ři poměřování protichůdných zájmů, práv a hodnot je třeba, aby všichni dotčení měli právo uplatnit svůj hlas, aby všechny relevantní argumenty byly pečlivě zváženy a aby protichůdné zájmy a hodnoty byly dotčeny, jen není-li zbytí a pokud možno v co nejmenší míře, a újmy vzniklé dotčením byly patřičně kompenzovány. Nikdo však nemá právo prosazení veřejného zájmu, například vybudování trvalého úložiště, zabránit jen proto, že jeho případné negativní dopady nechce ve své blízkosti („not in my backyard“).“
28. Rozsudky NSS 7 As 70/2009, 7 As 59/2009 a konečně ani 4 As 38/2022, resp. závěry, jež z nich žalobci dovozují, v projednávané věci přílehavé nejsou. V těchto případech bylo vysoce pravděpodobné, že pokud budou průzkumné práce úspěšné, požádá soukromý investor o povolení nutná pro dobývání nerostu samého. Naopak v nynější věci, jak soud vyložil výše, fáze povolovacího procesu nemusí vůbec nastat, respektive není vysoce pravděpodobné, že plynule naváže, a pokud by tomu tak bylo, neví se, u které ze čtyř lokalit tomu tak bude. Může se totiž stát i to, že pro umístění hlubinného úložiště budou vyhovovat všechny lokality. Stanovení té výsledné pak bude jen otázkou detailního poměřování.
29. V kontextu výše uvedeného nelze hovořit ani o snaze žalovaného uměle rozdělovat jednotlivé fáze procesu povolení hlubinného úložiště. Postup SÚRAO a žalovaného naopak odpovídá soudní judikatuře a logické souslednosti jednotlivých kroků celého procesu. Aktuálním cílem bylo toliko stanovení průzkumného území jako nutného předpokladu pro výkon průzkumných prací v lokalitě (ve všech lokalitách), nikoli vlastní umístění hlubinného úložiště. To samotné stanovení průzkumného území nijak nepředurčuje. Žalobci nejsou ani nijak omezení na možnosti bránit se případnému umístění úložiště v pozdějších fázích. Nepochybně k tomu musí být vedeno samostatné řízení, jemuž bude předcházet i proces posouzení vlivů (EIA).
30. S ohledem na právě uvedené překračuje předmět nynějšího řízení i problematika případného ukládání radioaktivního odpadu v zahraničí. Žalovaný zcela správně upozornil, že posuzuje pouze vlastní stanovení průzkumného území, nikoli státní strategii ukládání radioaktivního odpadu. Tyto otázky mohou být relevantní nanejvýš do té míry, zda je namístě provádět samotný geologický průzkum. V tomto směru přitom žalovaný poukázal, že vůdčím principem pro ukládání odpadů je v souladu s čl. 4 odst. 1 směrnice Rady 2011/70/EURATOM, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, odpovědnost každého členského státu za vlastní odpad. Žalovaný též příhodně zdůraznil, že dle čl. 4 odst. 4 směrnice se radioaktivní odpad uloží primárně v tom členském státě, v němž vznikl, a že prozatím není známa žádná dohoda s jiným členským státem o možném uložení odpadu. Při rozhodování o stanovení průzkumného území nelze uzavření takové dohody předjímat, naopak je nutné vycházet z odpovědnosti České republiky směřovat k zajištění uložení radioaktivního odpadu. Stanovení průzkumného území jinými slovy nevylučuje možnost budoucího uzavření dohody ve smyslu čl. 4 odst. 4 směrnice či jiného alternativního způsobu nakládání s vyhořelým jaderným palivem a radioaktivním odpadem; do té doby je však Česká republika povinna činit kroky potřebné k vybudování úložiště, jehož nezbytným předpokladem je vyhledání vhodné lokality (zejména s. 11-12 prvostupňového a s. 5-6 napadeného rozhodnutí). Soud má za to, že i s touto rovinou argumentace žalobců se žalovaný vypořádal zcela dostačujícím způsobem, jenž odpovídá jak soudní judikatuře, tak citované právní úpravě. Žalobci tyto závěry v žalobě relevantně nezpochybňují.

IV.B Posouzení kolidujících veřejných zájmů

31. Popsané závěry pak do značné míry odpovídají i na argumentaci žalobců pod druhým žalobním bodem. Je totiž zřejmé, že žalovaný nepochybil, když žalobce s námitkami týkajícími se střetu veřejných zájmů na ochranu vod, přírody a krajiny (zejména krajinného rázu), udržitelném rozvoji obcí či vlastnického práva se zájmem na vybudování hlubinného úložiště odkázal na hypotetické budoucí řízení. Tyto své závěry přitom ministerstvo i ministr náležitě zdůvodnili, nelze proto hovořit o nepřezkoumatelnosti jejich rozhodnutí. Obecný požadavek žalobců na náležitou identifikaci, individualizaci a poměrování kolidujících veřejných zájmů nemůže obstát. Pro pořádek soud dodává, že v této souvislosti ani ministerstvo, ani ministr nikdy netvrdili, že zájem na vybudování hlubinného úložiště převyší jakýkoliv veřejný zájem. Pouze správně poznamenali, že se námitkami s jeho vybudováním souvisejícími v tomto řízení nebudou zabývat. Těmito otázkami se v daném kontextu z logiky věci nemohl zabývat ani zdejší soud – k dotčení jednotlivých dílčích zájmů se mohl vyjádřit jen v tom rozsahu, v jakém mohly být dotčeny samotným průzkumem.
32. V této souvislosti soud stejně jako ministr odkazuje především na část IV. prvostupňového rozhodnutí, v níž ministerstvo definovalo veřejný zájem na provedení průzkumu a zároveň identifikovalo jiné, potenciálně konkurující veřejné zájmy, o nichž uzavřelo, že realizaci průzkumu *a priori* nebrání. Ministerstvo poukázalo na existenci unijních a mezinárodních závazků České republiky směřujících mj. k vyhledávání lokality vhodné pro umístění úložiště radioaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva. Jedná se o silný veřejný zájem, jenž má svou váhu právě i v případě lokality Horka – vhodných lokalit je vzhledem k potřebám zejména geologické stability území v rámci ČR omezené množství. Ministerstvo upozornilo na jednotlivá kritéria, jejichž další hodnocení vyžaduje bližší zkoumání v rámci geologických prací. Tím, že lokalita Horka byla v rozsahu těchto kritérií zařazena mezi čtyři potenciálně vhodné lokality, je deklarována její výjimečnost co do dosavadního plnění uvedených kritérií, která ve spojení se závazky ČR činí zájem na dalším podrobnějším průzkumu lokality naléhavým a významným.
33. Soud se s těmito východisky ztotožňuje, ostatně už v rozsudku 3 A 67/2025 poukázal, že význam získání dat z průzkumu území za účelem hledání nejvhodnější lokality pro vybudování hlubinného úložiště je dozajista veřejným zájmem vyplývajícím v prvé řadě z potřeby maximálně bezpečného ukládání radioaktivních odpadů, tedy veřejným zájmem Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

vysokého významu. Stejně jako v cit. rozsudku či rozsudku 10 A 59/2025 má soud i v nynější věci za to, že se žalovaný náležitě vypořádal i s jinými v úvahu přicházejícími veřejnými zájmy a s tím souvisejícími námitkami žalobců. Zejména ministerstvo v části IV. prvostupňového rozhodnutí srozumitelně, logicky a zcela dostatečným způsobem vysvětlilo, že samotným průzkumem veřejné zájmy buď vůbec dotčeny nejsou, nebo jsou dotčeny pouze v zanedbatelné míře, případně je jejich dotčení předcházeno stanovením podmínky č. 4 a garancemi spojenými s dalšími kroky (projekt geologických prací, souhlas orgánu ochrany přírody se zásahem do krajinného rázu aj.). Ministr pak na tyto závěry navázal a rovněž na námitky žalobců reagoval na s. 7-8 napadeného rozhodnutí. Z pohledu soudního přezkumu přitom tvoří obě správní rozhodnutí jeden celek a takto soud k jejich odůvodnění přistupoval.

34. Žalobci po celou dobu řízení poukazují zejména na možné ohrožení (především podzemních) vod. Upozorňují, že ochrana vod je dle § 23 odst. 1 písm. a) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), veřejným zájmem. Lokalita Horka nadto náleží do zranitelné a citlivé oblasti ve smyslu vodního zákona. V údolích Přírodního parku Třebíčsko jsou časté rybníky s navazujícími porosty (rybník Velký a Malý Bor, Buršík u Přeckova, potok Březinka). V zastavěných územích jednotlivých obcí jsou umístěny individuální zdroje podzemní vody. Realizace záměru hlubinného úložiště dle žalobců nutně ovlivní přítomnost a kvalitu povrchových i podzemních vod. Vliv přitom budou mít již geologické práce, zejména vrty, přičemž obce nacházející se v lokalitě Horka a jejich obyvatelé jsou na individuálních lokálních zdrojích podzemní pitné vody závislí. Tyto zdroje mohou být podstatně ohroženy, případně dokonce zcela zaniknout již v důsledku provádění průzkumných vrtů (které mohou dosahovat svislé hloubky až 1200 m). Žalovaný jim dosud neposkytl uspokojivou odpověď, jak by to bylo řešeno. Dále žalobci poukázali na parametry záměru hlubinného úložiště, což podle nich dokládá, že riziko znehodnocení nebo ztráty vodních zdrojů není zanedbatelné. Řešení, včetně případné kompenzace ztráty vodních zdrojů, však dosud zůstalo stranou.
35. Soud nejprve zdůrazňuje, že jak ministerstvo, tak ministr správně odlišili námitky, jež směřují až do fáze umístění hlubinného úložiště, a ty, které se týkají důsledků stanovení průzkumného území. Právě a jen jimi se zabývali. Ministerstvo ostatně příhodně upozornilo, že zjištění vlivu umístění hypotetického úložiště na povrchové a podzemní vody je právě jedním z cílů plánovaných průzkumných prací (s. 16 prvostupňového rozhodnutí).
36. Ministerstvo dále podrobně reagovalo na údajná rizika pro podzemní zdroje vody v důsledku provádění vrtů. Ta s ohledem na vyjádření žadatelky vyloučilo, resp. označilo za zcela minimální. Upozornilo, že umístění vrtu je vázáno na souhlas vlastníka pozemku. Nové vrty nebudou umísťovány v blízkosti vrtů stávajících. Všechny hluboké vrty budou izolovány tak, aby mělké zvodně nebyly ovlivněny. Mělké vrty pak sice budou zasahovat mělkou podzemní vodu, avšak tyto vrty nebudou čerpané, tudíž k ovlivnění mělkých podzemních vod nemůže docházet. Vzhledem ke geologické stavbě území nemůže docházet ani k „provrtání“ hluboké zvodně, neboť v žulových vrstvách se hluboké zvodně nenacházejí (voda do nich nanejvýš při vhodných podmínkách prolíná). Podle ministerstva tak minimální rizika spojená s ohrožením podzemních vod, která budou při plánování a provádění průzkumných prací sledována, nemohou převážet zájem na stanovení PÚ Horka. Adekvátní ochranou těchto zájmů a prevencí rizik je poskytnutí zpracovaného a schváleného projektu geologických prací dotčeným obcím a informační povinnost žadatelky. Ministr pak na tyto

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

závěry odkázal s tím, že nyní nebylo úkolem ministerstva stanovit konkrétní podmínky provádění vrtů či jejich izolaci, stejně jako postup při dotčení vodního zdroje. Ten stanoví platná legislativa.

37. Soud má za to, že se k rizikům popsaných žalobci žalovaný vyjádřil dostatečně (přezkoumatelně). Žalobci na toto vypořádání v žalobě nijak nereagovali. Zejména se nijak nevyjádřili k tomu, že vzhledem ke skladbě podloží se v území nenacházejí hluboké zvodně, a tudíž hluboké vrty, jichž se obávají, mohou narušit toliko mělké zvodně (vrty však mají být izolovány, aby se tomuto zabránilo). Mělké vrty pak nebudou dle žadatelky čerpané. Již tím přitom ministerstvo na obavy žalobců zcela konkrétně odpovědělo, ti jeho závěry nyní věcně nezpochybňují. Soud nepřehlédl, že v odůvodnění rozkladu žalobci namítali, že žadatelce muselo být umístění vrtů známo, pročez měla již nyní provést bližší hydrogeologické posouzení, ani zde však popsané úvahy ministerstva, vycházející z vyjádření žadatelky, nerozporovali. Soud přitom považuje jeho zdůvodnění za logické a s ohledem na námitky žalobců za dostačující. Je tomu tak i proto, že až samotný projekt geologických prací stanoví přesné a definitivní umístění vrtů a tím pádem i možné dotčení vodních zdrojů (k tomu shodně i rozsudek 10 A 59/2025; k projektu geologických pracích podrobněji viz níže).
38. Lze připustit, že žalovaný v žádném ze svých rozhodnutí nereagoval výslovně na skutečnost, že v dotčeném území se nachází zranitelné a citlivé oblasti ve smyslu § 32 a 33 vodního zákona. Jeho postoj je ovšem zřejmý přinejmenším implicitně – dotčení povrchových i podzemních vod umístěním úložiště překračovalo předmět řízení, dopadům průzkumných prací se žalovaný věnoval a riziko označil za minimální. Vzhledem k tomu, že žalobci svou argumentaci nijak blíže nerozvádí, nebrání absence výslovné reakce žalovaného soudnímu přezkumu. Soudu pak není zřejmá jiná rovina případu, v níž by tato námitka mohla mít svůj význam, proto i k ní odkazuje na výše uvedené. Soud dále připouští i to, že ministr detailně nereagoval na námitku, jaký bude postup v případě ztráty vodního zdroje, tuto námitku však zcela nepominul, neboť alespoň obecně odkázal na platnou legislativu. Z jeho odpovědi je tudíž zřejmé, že právní řád na takové situace pamatuje. Soud pak dodává, že je mu známo, že v související věci lokality Janoch ministr výslovně poukázal na § 37 odst. 2 horního zákona a § 29 odst. 2 vodního zákona (opět viz rozsudek 10 A 59/2025). Je zřejmé, že žadatelka bude v případě ztráty vody či podstatného snížení vydatnosti jejího zdroje nebo zhoršení její jakosti povinna zajistit náhradní zdroj nebo dodávku vody, potažmo nahradit škodu, resp. provést potřebná opatření k obnovení původního stavu.
39. Námitky týkající se ochrany vod soud tudíž posoudil jako nedůvodné.
40. Pokud jde o ochranu přírody a krajiny, žalobci především poukazovali na dotčení přírodních hodnot (výskyt biocenter a biokoridorů, významných krajinných prvků či chráněných druhů živočichů a rostlin) v kontextu umístění vlastního hlubinného úložiště. To se týká jak namítaných důsledků budoucího povrchového areálu úložiště či použití bentonitu, tak i obecného poukazu na chráněné krajinné prvky či druhy rostlin a živočichů v bodě 41 žaloby. Žalobci žádnou z těchto námitek nevztahují k samotnému stanovení průzkumného území, nepoukazují na dotčení přírody a krajiny už jen prováděním geologických prací, např. v podobě hlubinných vrtů. Naopak, i z bodu 42 žaloby je zřejmé, že své námitky spojují s výstavbou hlubinného úložiště. Soud je žalobními námitkami vázán, nemůže je nijak dotvářet a ani domýšlet, že se popsané obavy snad týkají již provádění průzkumu. Obsah a kvalita žaloby v zásadě předurčuje rozsah a hloubku soudního přezkumu.
- Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Bez ohledu na Studii umísťitelnosti předloženou žalobci (TŽ 137/2017) nadto není mezi stranami sporné, že se v oblasti, a to i přímo v Přírodním parku Třebíčsko, nachází cenné části přírody, vč. chráněných druhů rostlin a živočichů (kromě toho se ve spise - na disku USB - nachází aktualizace studie umísťitelnosti, označená jako TŽ 512/2020, z níž výskyt koniklece velkokvětého či bobra evropského rovněž vyplývá).

41. Jedinou výjimku představuje žalobci namítané poškození dvou prvků ÚSES, regionálních biocenter Nesměř a Vlčatínský vrh, a to právě již stanovením průzkumného území a následnou dopravní zátěží. Biocentra se nacházejí v Přírodním parku Třebíčsko. Tato námitka se dotýká předmětu nynějšího řízení, žalovaný se k ní také zevrubně vyjádřil (viz s. 16-18 prvostupňového rozhodnutí, na něž odkázal v napadeném rozhodnutí i ministr).
42. V žalobě tuto svou námitku ovšem žalobci nijak blíže nekonkretizovali ani nepolemizovali se závěry žalovaného (ministerstva). Není úlohou soudu argumentaci za žalobce domýšlet, proto na ni bude reagovat jen v takové míře obecnosti, v jaké byla vznesena. Soud nepopírá, že geologické práce s sebou mohou přinášet negativní zásahy do přírody a krajiny, vč. dopravní zátěže. To však ještě neznamená, že je průzkumné území (též) na ploše přírodního parku, vč. vymezených prvků ÚSES, *a priori* zapovězeno. Jedna věc je stanovení průzkumného území a druhá pak faktická realizace průzkumu – ta se přitom nejcennějších částí přírody nutně dotknout nemusí. V dalším soud odkazuje na zdůvodnění ministerstva, které se touto otázkou zabývalo a na něž v zásadě již jen navázal ministr v napadeném rozhodnutí. Ministerstvo připustilo, že v rámci území Přírodního parku Třebíčsko nelze zcela vyloučit negativní vliv geologických prací a dočasné narušení krajinného rázu. Srozumitelně však vysvětlilo, že povinností žadatelky bude vždy dotčené území uvést do původního stavu, nehledě na to, že každý zásah, který by mohl snížit či změnit krajinný ráz, bude vyžadovat individuální souhlas orgánu ochrany přírody dle § 12 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny; upozornilo i na nutnost vyžádání si případných výjimek ze zákazu ve smyslu § 56 uvedeného zákona. Připomnělo také podmínku č. 4, již v prvostupňovém rozhodnutí stanovilo, že *„při sestavování projektu geologických prací budou plánované kopné práce, vrtné práce a doprava přednostně soustředěny mimo plochy ÚSES, mimo významné krajinné prvky a mimo lokality s výskytem zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin. Průzkumné práce budou prováděny tak, aby byl jejich vliv na uvedené hodnoty území minimalizován“*. Reakci správních orgánů obou stupňů na danou námitku považuje soud za zcela dostatečnou. Sám nemá, co by k dané otázce vzhledem ke znění žalobní námitky dále doplnil. Snad jen ohledně okrajově zmíněné dopravní zátěže lze ve shodě s rozsudkem 10 A 59/2025 podotknout, že v souladu s § 5 odst. 2 písm. c) vyhlášky č. 369/2004 Sb., o projektování, provádění a vyhodnocování geologických prací, oznamování rizikových geofaktorů a o postupu při výpočtu zásob výhradních ložisek (vyhláška), bude přesné řešení dopravy zahrnuto v projektu geologických prací. Nyní tak finální podoba dopravy nemůže být známa.
43. Soud má konečně za to, že i v případě námitek stran veřejného zájmu na ochraně vlastnictví dotčených osob a rozvoji území obcí postupoval žalovaný řádným a přezkoumatelným způsobem. Potud, pokud se týkaly předmětu řízení (stanovení průzkumného území), reagoval na námitky a obavy žalobců v rozhodnutích obou stupňů věcně a snesl argumenty, proč jimi uváděné skutečnosti stanovení průzkumného území nebrání. Naopak žalobci na jeho argumentaci fakticky nereagují a převážně se opět domáhají náležitého posouzení konečného účelu využití území, pro něž ovšem v této fázi není místo (opět viz výše).

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

44. Namítají-li, že lokalita čelí stigmatizaci a s tím spojenému poklesu cen nemovitostí již v důsledku stanovení průzkumného území, svá tvrzení nekonkretizují, tím méně dokládají. Jedná se v zásadě o spekulace. Žalovaný nadto žalobcům přiléhavě vysvětlil, že lokalita je uvažovaná již řadu let, přičemž cílem průzkumného území je pouze prověření geologické stavby oblasti z hlediska vhodnosti umístění hlubinného úložiště. To může vést i k vyloučení lokality Horka – optikou žalobců by taková skutečnost pravděpodobně vedla ke zvýšení cen nemovitostí. Soud se ztotožňuje i s tím, že případné dočasné snížení cen nemovitostí nemůže automaticky bránit stanovení průzkumného území, k čemuž dodává, že tomu tak nemůže být tím spíše v situaci, kdy žalobci míru poklesu cen nijak nekonkretizují a kdy vůči takto vágně formulovanému dotčení stojí významný veřejný zájem na zjištění vhodné lokality pro umístění hlubinného úložiště. To platí obdobně i pro vágní poukaz žalobců na možný úbytek obyvatel či ztrátu dlouhodobé perspektivy rozvoje obcí, neboť pouhé stanovení průzkumného území ještě jimi dovozované stigma méněcenné oblasti *jednou provždy* rozhodně nezakládá. Soud naopak upozorňuje, že přestože je lokalita Horka ve výběru již mnoho let, žalobci na s. 10 odůvodnění rozkladu hovořili o příznivém demografickém vývoji. Konečně není bez významu, jak poukázala žadatelka ve svém vyjádření, že dotčené obce mají nárok na příspěvky z tzv. jaderného účtu dle § 117 atomového zákona, jež jim náleží již při stanovení průzkumného území a dále i při dalších krocích vedoucích k realizaci úložiště (shodně i rozsudek 10 A 59/2025).
45. Soud v souvislosti se socioekonomickými hledisky nepřehlédl ani dílčí námitku žalobců, že lokalita Horka byla v Technické zprávě TZ 465/2020 silně negativně hodnocena z pohledu kritéria „Jevy ovlivňující šíření radioaktivní látky“, a to v důsledku hustoty obyvatelstva. Soud nepochybně, že toto hledisko může být relevantní, nicméně tomu tak bude až při výběru vhodné lokality. Nelze vyloučit, že Horka právě díky tomu nakonec nebude vybrána, nebo naopak bude vybrána i navzdory tomu v důsledku jiných silně vyhovujících podmínek. Všechny tyto úvahy jsou až otázkou navazujících kroků, při stanovení průzkumného území nemají význam. To už ostatně žalobcům sdělilo i ministerstvo na s. 13 prvostupňového rozhodnutí s tím, že *„(p)okud bude v budoucnu uvažováno o preferenci konkrétní finální lokality k umístění úložiště, bude stupeň a hustota osídlení dotčené oblasti nepochybně jedním z podstatných hodnotících kritérií.“* Soud k tomu dodává, že ani žalobci netvrdí, že by snad tato skutečnost automaticky vylučovala lokalitu Horka z množiny lokalit, jež mají být dále prozkoumávány.

IV.C Nemožnost obrany proti projektu geologických prací

46. Podstatou tohoto žalobního bodu je přesvědčení žalobců, že projekt geologických prací mohl a měl být předložen ještě před stanovením průzkumného území. Soud požadavek obcí na maximální brzkou konkretizaci možných zásahů v území do určité míry chápe, to však nic nemění na skutečnosti, že takový požadavek neodpovídá znění právní úpravy a logické souslednosti jednotlivých kroků vedoucích k vlastnímu průzkumu.
47. Z § 6 odst. 1 geologického zákona vyplývá, že zpracování projektu je požadováno před prováděním geologických prací, pro něž je projekt stěžejní. Při projektování geologických prací zpracovatel vychází ze zhodnocení výsledků a poznatků získaných dřívějšími geologickými pracemi, při tom zjišťuje, zda se geologické práce nedotýkají zájmů chráněných zvláštními předpisy (§ 6 odst. 2 geologického zákona). Podrobnosti jejich projektování a zjištění střetů zájmů upravuje § 4 odst. 6 vyhlášky: *„Při projektování zpracovatel projektu zjišťuje, zda se zamýšlené práce nedostávají do střetu se zájmy chráněnými*
- Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

zvláštními právními předpisy, a volí takové řešení geologického úkolu, které zajistí jeho soulad s ochranou těchto zájmů. Zjistí-li zpracovatel projektu takové zájmy chráněné zvláštními právními předpisy, které vylučují dosažení projektovaného cíle nebo vylučují realizaci záměru, pro nějž jsou geologické práce projektovány, přeruší práce na projektu a oznámí zjištěné skutečnosti objednavateli. Zjištěné střety zájmů, které bude nutné před zahájením prací vyřešit, se uvedou v projektu s uvedením příslušných orgánů veřejné správy nebo jiných osob příslušných k jejich řešení.“

48. Provádění geologických prací tak předchází dvě fáze, jednak stanovení průzkumného území, jednak zpracování a schválení jejich projektu. Teprve projekt slouží k přesnému určení způsobu, jak provést geologické práce tak, aby při nich nedošlo k zásahu do veřejných zájmů (např. narušení zdroje vody, ochraně cenných částí přírody). Proto má odborný zpracovatel povinnost zjistit všechny hrozící střety zájmů (např. na ochraně vod či přírody a krajiny) a na základě těchto zjištění práce projektovat.
49. Žalovaný několikrát žalobce upozornil, že projekt geologických prací není povinnou náležitostí žádosti o stanovení průzkumného území a že se zpracovává právě až v návaznosti na jeho stanovení. Soud musí s jeho závěry souhlasit. Náležitosti žádosti upravuje § 4 odst. 2 geologického zákona, jenž předložení projektu v této fázi nepředpokládá. Zpracování projektu je požadováno až před vlastním prováděním geologických prací, o jeho dřívějším zpracování právní úprava nehovoří. Oprávnění k provádění geologických prací (vč. § 4) na straně jedné a jejich projektování, provádění a vyhodnocování (vč. § 6) na straně druhé jsou řazeny v navazujících samostatných částech geologického zákona. Už jen jeho systematika tak svědčí o tom, že tyto fáze na sebe navazují.
50. Svědčí o tom i znění vyhlášky. Konkrétně v § 5 odst. 3 vyhláška stanoví, že *u vyhledávání a průzkumu výhradních ložisek se v projektu uvádí také zadavatel a údaje o stanoveném průzkumném území a podmínkách provádění prací, a to formou přílohy obsahující kopii rozhodnutí o stanovení průzkumného území*. Právě citované tak výslovně potvrzuje, že projekt se zpracovává až po stanovení průzkumného území a že (z povahy věci) na rozhodnutí o stanovení navazuje. Je zjevné, že projekt vychází z toho, jakým způsobem (na jakém území, v jaké rozloze) bylo průzkumné území nakonec stanoveno. Řídí se přitom v rozhodnutí uloženými podmínkami. Jejich znění pak nelze dopředu předjímat, ministerstvo v tomto případě např. specificky uložilo žadatelce informační povinnost o skutečnostech ovlivňujících další rozvoj obcí, bezpečnost a zdraví občanů či ohrožení životního prostředí. Nelze zpochybnit, že většina podmínek byla stanovena značně obecně, v zásadě jen jako reflexe zákonných povinností. To však na popsání souslednosti jednotlivých fází nic nemění – podmínky lze zohlednit teprve tehdy, jsou-li známy.
51. Soud uzavírá, že žalovaný nepochybil, nepožadoval-li rovnou předložení projektu geologických prací, na základě něhož by posoudil důvodnost stanovení průzkumného území. Žalovaný ostatně ani nemá k dispozici žádný zákonný podklad, podle kterého by snad mohl ještě před stanovením průzkumného území zpracování a předložení konečného projektu žadatelce uložit. Z ničeho ani nevyplývá, že by finální projekt geologických prací žadatelka z vlastní iniciativy dříve zpracovala. Dokud tedy projekt neexistoval, z podstaty věci nebylo možné, aby se k němu žalobci či žalovaný jakkoliv vyjadřovali nebo z něho vycházeli (shodně rozsudek 10 A 59/2025). V daném kontextu lze naopak kvitovat postup ministerstva, jež si vyžádalo alespoň dílčí specifikaci plánovaného umístění vrtů apod. Žalovaný, stejně jako žalobci tak mohli mít alespoň základní představu o podobě geologických prací. Přesto své námitky žalobci blíže nekonkretizovali, nezpochybňovali konkrétní umístění souprav apod.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

52. Pokud žalobci namítali, že v lokalitě již probíhají určité práce, jež mají povahu geologického průzkumu, i na tuto námitku ministr reagoval (s. 6 napadeného rozhodnutí). Uvedl, že žadatelka k této rozkladové námitce popsala, že provádí hydrogeologický monitoring, který spočívá ve sledování a analýze přírodních procesů, zejména množství a chemických vlastností povrchových vod a vod podzemních v již existujících hydrogeologických vrtech, a to formou výzkumu. Jinými slovy nejde o celkový průzkum podloží, ale jen zkoumání stavu vod. Žalobci ani tyto závěry blíže nerozporují a hlavně netvrdí, jak tato skutečnost vlastně brání stanovení průzkumného území. To, že snad určité práce hypoteticky mohou probíhat bez náležitého vymezení průzkumného území, nemůže být automaticky argument pro to, že takové území nelze stanovit, jsou-li splněny zákonné podmínky (k tomu též *a contrario* § 4a odst. 5 a 6 geologického zákona).
53. Žalobci ještě upozorňují, že se pak nemají proti projektu geologických prací jak bránit. Nutno však podotknout, že podle § 6 odst. 3 geologického zákona se k projektu vyjadřuje krajský úřad. Právě jeho úkolem bude při schvalování projektu chránit veřejné zájmy, které ve svém důsledku chrání i dotčené obce (např. ochrana vod, či přírody a krajiny). Ač tedy proces schvalování projektu nepodléhá správnímu řízení (a dotčené obce skutečně nemají prostor pro svá vyjádření k němu), ochranu veřejných zájmů zabezpečuje právě požadavek souhlasného vyjádření krajského úřadu s finální verzí projektu. Vzniknou-li krajskému úřadu pochybnosti, nabízí mu zákon uložit žadateli posouzení Českou geologickou službou, či biologické nebo jiné odborné posouzení (opět též rozsudek 10 A 59/2025). Žalobcům nic nebrání, aby byli vůči krajskému úřadu aktivní a adresovali mu svá případná stanoviska či podněty již dopředu.

IV.D Aplikace nesprávné právní úpravy a nepřípustnost žádosti

54. Nedůvodným je konečně i poslední žalobní bod, poukazující na absenci odpovídající právní úpravy způsobující nepřípustnost žádosti SÚRAO. Žalovaný se k této otázce podrobně vyjádřil v odůvodnění rozhodnutí obou stupňů, stejnou námitkou se zabýval zdejší soud již v připomínaném rozsudku 3 A 67/2025 a nyní rozhodující senát se k ní fakticky vyjádřil již v rámci vypořádání prvního žalobního bodu (část IV.A). Stavba hlubinného úložiště představuje zvláštní zásah do zemské kůry ve smyslu § 34 odst. 1 písm. b) horního zákona. Z druhého odstavce tohoto ustanovení vyplývá, že se na uvedené zásahy včetně vyhledávání a průzkumu přiměřeně použije § 11 horního zákona, který se jinak vztahuje na vyhledávání a průzkum ložisek vyhrazených nerostů a výhradních ložisek nevyhrazených nerostů. Ten stanoví, že tuto činnost lze provádět jen na průzkumném území stanoveném podle zvláštního předpisu. Tím je geologický zákon, jehož § 4a se v takovém případě použije obdobně, resp. přiměřeně. Stanovení průzkumného území tak probíhalo dle existujícího a jasného právního rámce; stejného jako tomu ostatně bylo v případě dřívějšího rozhodování NSS (viz rozsudek 4 As 155/2018 a další).
55. Nic na tom neměnil § 108 odst. 4 atomového zákona, ve znění do 30. 6. 2025. Ten stanovil, že *postup při stanovení průzkumného území pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech, postup při stanovení chráněného území pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech, postup při povolování provozování úložiště radioaktivního odpadu a postup, jak zajistit respektování zájmů obcí, kterým náleží příspěvek z jaderného účtu dle § 117 odst. 1, a jejich občanů v těchto procesech, stanoví zvláštní zákon*. Zjevně tím mířil na tehdy

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

připravovaný zákon č. 53/2024 Sb. (srov. i důvodovou zprávu k zákonu č. 83/2025 Sb., jímž bylo dané ustanovení odstraněno).

56. Zákon č. 53/2024 Sb. sice nabyl účinnosti až dne 1. 7. 2024, tj. po podání žádosti v této věci, nicméně z výše uvedeného je zřejmé, že i dříve existovala právní úprava, dle níž bylo možné postupovat při stanovení průzkumného území i v případě potenciálního umístění hlubinného úložiště. Rovněž před 1. 7. 2024 tak právní úprava umožňovala podání žádosti, jako tomu bylo v nynější věci. Nový zákon tuto úpravu nijak nepopřel, naopak v § 3 odst. 1 výslovně stanovil, že pro stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry se použije postup pro stanovení průzkumného území pro vyhledání nebo průzkum ložisek vyhrazených nerostů dle geologického zákona. K tomu pouze stanovil určité zvláštnosti, pokud jde o konání ústního jednání či prodloužení lhůty k vyjádření. V přechodném ustanovení (§ 9 odst. 1) pak zákon upravil, že *řízení o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry, jejichž předmětem je hlubinné úložiště, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních právních předpisů*. Žalovaný tak správně považoval žádost SÚRAO za přípustnou a správně dokončil řízení dle zákonů platných v době jejího podání. Toliko pro úplnost pak soud dodává, že žalovaný dokonce v duchu tehdy ještě legislativního návrhu nařídil veřejné ústní jednání a lhůty k vyjádření obcím (žalobcům) opakovaně prodlužoval.

V. Závěr a náklady řízení

57. Soud uzavírá, že žalobu neshledal důvodnou, a proto ji výrokem I podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
58. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci neměli ve věci úspěch, proto jim právo na náhradu nákladů řízení nenáleží (výrok II). Žalovanému pak žádné náklady nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal (výrok III).
59. Soud neuložil žadatelce žádnou povinnost a neshledal ani důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by jí mohl přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení. Proto výrokem IV v souladu s § 60 odst. 5 s. ř. s. ve znění do konce roku 2025 (k tomu viz čl. XI odst. 2 novely č. 314/2025 Sb.) rozhodl, že nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u NSS, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, který o ní též rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá NSS. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet NSS lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. března 2026

Mgr. Martin Lachmann v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.